

1. שמות פרשת כי תשא פרק לב פסוק א - ח  
 נִרְאָה הָעַם כִּי־בָשַׁשׁ מֹשֶׁה לְרַדְתַּת מִן־הַקֶּהָר וַיִּקְהַל הָעָם עַל־אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּמָה עֲשֵׂה־לָּנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לִפְנֵינוּ כִּי־זָהוּ מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר (א)  
 הֶעֱלֵנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר יִדְעֵנוּ מִה־הָיָה לָּנוּ:  
 וַיֹּאמֶר אֶלֶהֶם אַהֲרֹן פְּרָקוּ נַזְמֵי הַזֹּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵי נְשִׂאֵיכֶם בְּנִיבְתֵיכֶם וּבְנֵיבָיֹאוֹ אֵלָי (ב)  
 וַיִּתְּפְרְקוּ כָל־הָעָם אֶת־נַזְמֵי הַזֹּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם וַיָּבִיאוּ אֶל־אַהֲרֹן (ג)  
 וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיַּצַּר אֹתוֹ בְּחָרֹט וַיַּעֲשֵׂהוּ עֵגֶל מִסִּבֶּה וַיֹּאמְרוּ אֵלָה אֱלֹהֵינוּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלֵנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם (ד)  
 וַיִּרְאֵהוּ אַהֲרֹן עֵבֶן מִזְבֵּחַ לִפְנָיו וַיִּקְרָא אַהֲרֹן וַיֹּאמֶר חַי לַיהוָה מִחַר (ה)  
 וַיִּשְׁלִימוּ מִמְחֻרַת וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּגְשׂוּ שְׁלָמִים וַיָּשֶׁב הָעָם לֵאמֹר וַיִּקְמוּ לְצַחֵק: פ (ו)  
 וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר כִּי שָׁחַת עַמְּךָ אֲשֶׁר הֶעֱלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: (ז)

2. ויקרא פרשת שמיני פרק ט פסוק א - ט  
 וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָגָיו וּלְזָקָנָיו יִשְׂרָאֵל (א)  
 וַיֹּאמֶר אֶל־אַהֲרֹן קַח־לְךָ עֵגֶל בֶּן־בָּקָר לְחֻטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה תְּמִימִם וְהִקְרַב לִפְנֵי יְהוָה (ב)  
 וְאַל־בָּגֵי יִשְׂרָאֵל תִּדְבָר לְאֹמְרֵי קָחוּ שְׁעִיר־עִזִּים לְחֻטָּאת וְעֵגֶל וּבָקָשׁ בְּנֵי־שָׁגָה תְּמִימִם לְעֹלָה (ג)  
 וְשׂוֹר וְאַיִל לְשִׁלְמִים לְזֶבֶח לִפְנֵי יְהוָה וּמִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן כִּי הַיּוֹם יִקָּח נִרְאָה אֲלֵיכֶם (ד)  
 וַיִּקְחוּ אֶת אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶל־פְּנֵי אֱהֱל מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ כָל־הָעֵדָה וַיַּעֲמְדוּ לִפְנֵי יְהוָה (ה)  
 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה תַּעֲשׂוּ וַיִּבְרָא אֲלֵיכֶם כְּבֹד יְהוָה (ו)  
 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קָרַב אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת־חֻטָּאתְךָ וְאֶת־עֹלֹתֶיךָ וּכְפַר בְּעֵדֶךָ וּבְעֵד הָעָם וַעֲשֵׂה אֶת־קָרְבַּן הָעָם וּכְפַר בְּעֵדֶם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה: (ז)  
 וַיִּקְרַב אַהֲרֹן אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחַט אֶת־עֵגֶל הַחֻטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ (ח)

3. רש"י ויקרא פרשת שמיני פרק ט פסוק ב  
 קח לך עגל - להודיע שמכפר לו הקדוש ברוך הוא ע"י עגל זהה על מעשה העגל שעשה (ב)

4. רש"י ויקרא פרשת שמיני פרק ט פסוק ז  
 קרב אל המזבח - שהיה אהרן בוש וירא לגשת. אמר לו משה למה אתה בוש, לכך נבחרת (ז)  
 את חטאתך - עגל בן בקר

5. מאמרי פחד יצחק

ח. רוחת השמועה בבית מדרשנו<sup>12</sup> שכל אפשרותה של תשובה בנויה על היסוד שנשארו נקודות באדם שהיו נקיות ולא השתתפו בחטא. שהרי בחוטא כזה אשר החטא חדר לכל מעמקיו, עליו נאמר "כל באיה לא ישובון"<sup>13</sup>, וכמאמרם ז"ל "כיון דאביק בה טובא כמינות דמיא"<sup>14</sup>. והנה בחטא העגל, נשארה נקודה אחת שלא נפגעה מתוך אותו מעשה, והוא מה שרצה אהרן לעכב ולדחות את המעשה, ואמר להם "חג להשם מחר"<sup>15</sup>, ב"מחר" הזה נמצאת "סתירה" לחטא בתוך המאורע עצמו של החטא, הוא מנסה לדחות החטא לאחר כך, למחר. כל זה הוא מצד החסד, שגילה מקום מתנגד לחטא. והיינו טעמא שכל סדר הכפרה על חטא העגל נעשה על ידי אהרן, כמו שאמר רש"י ריש פ' שמיני<sup>16</sup>. ואילו מעשיו של משה בענין חטא העגל היו בפעולות של דין. "הרגו איש את אחיו"<sup>17</sup> ודן אותם, ולא עוד אלא שהרבה דיני וידוי ילפינן ממשה, כגון שצריך לומר "אנא" ו"צריך לפרט את החטא"<sup>18</sup>. ובמאמרים של ימים נוראים נתבאר אצלנו שכל וידוי הוא ענין של דין שהאדם מחליט על עצמו<sup>19</sup>.

רש"י, ויקרא ט, ז (מתורת כהנים) (וכגון) "קרב אל המזבח, שהיה אהרן בוש... למה אתה בוש לכך נבחרת". וקאמר "משה רבנו כל הטורח שטרחנו שתשרה שכינה בינינו ונדע שנתכפר לנו עון העגל וכו' אהרן אחי כדאי וחשוב ממני שעל ידי קרבנותיו ועבודתו תשרה שכינה בכם ותדעו שהמקום בחר בו".

**מרגלא** בפומיה דכ"ק אז"ל דברי השפת אמת (כי משא חרמ"ג) [וכן איתא בעוד ספרים] דאם לא חטאו בני ישראל בחטא העגל, נראה בפשטות שהיתה השכינה שורה בתוך כל אחד ואחד, בלי העשיה של בנין המשכן. ומובן ביותר לפי שיטת רש"י שכל הציווי על המשכן היה אחרי חטא העגל. כי כל החטא של ע"ז הוא שחפשו הגשמה ואחיזה בעולם הזה לרבונו של עולם, אבל באמת העולם הזה הוא ההעלם ההסתר וההעדר, ואי אפשר למשש את האלוקות בעולם הזה, וכל העולם הזה הוא כזב. והשראת השכינה היא לא בבנין גשמי, אלא בלכות בני ישראל, אלא שאחרי החטא היה נצרך בנין גשמי.

**אך** צריך להעמיק בדבה"ק, ולא לטעות בהבנת הדברים, שאחרי החטא שנתגשמו לכות בני ישראל אין השראת השכינה בלכות בני ישראל, ורק במשכן יש השראת השכינה. זהו מבט כוזב, וכי נאמר שכעת לכות בני ישראל ריקים מהשראת השכינה?! הרי לית אתר פנוי מיניה, ואם הקב"ה אמר 'ושכנתי בתוכם' - 'בתוך כל אחד ואחד', הרי זהו האמת,

האלשיך הק' על הפסוק (מזמור כה, ט) 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', בתוכו לא נאמר אלא בתוכם - בתוך כל אחד ואחד, והיינו שגם אחרי החטא לא נשתנה היסוד שעיקר השראת השכינה הוא בתוך לכות בני ישראל. וכדאיתא בשפת אמת (מזמור חר"ג נלק מר"ס ושנח משונה מר"ג) שכל מתנות שהקב"ה נתן לבני ישראל הם לדורי דורות, על פי הגמרא (מעניט כה.) 'גמירי דמיהב יהבי מישקל לא שקלי' (ועי' ענד"ד ח"ג עמ' ק"ה וענד"ד מוכה עמ' ק"א).

שבתוך כל יודישע הארץ, בתוך כל לב יהודי יש השראת השכינה, גם אחרי החטא. אלא שהשינוי חל אצלנו, שהתגשמו וטח עינינו מראות, ועם עינים הגשמיות שמוסתרות מלראות רוחניות שואלים איה ה', איפה הרבונו של עולם, אנחנו אלה שלא מרגישים את הרבונו של עולם בתוך הלבבות. אבל האמת שהשראת השכינה היא כמו לפני החטא, בתוך כל לב יהודי, בכל געגוע ובכל רצון שמה הרבונו של עולם נמצא, וכמאמר הרה"ק מקאצק זי"ע היכן הקב"ה נמצא?! וויא מלאזט איהם אריין, היכן שמאפשרים לו להיכנס [אלא שאחרי החטא היה נצרך בנין גשמי בכדי שירגישו שבקרוב קדוש (עי' מעניט י"א), וכמ"ש בשפת אמת (מזמור חר"ג ד"ה נפסוק

### פנינים משלחן הגר"א

**ל.יד. העשיר לא ירבה והדל לא ימעים וגו'.**

הנגינות של תיבות "העשיר לא ירבה" הן מונח רביעי. ויש לבאר דבא לרמז על מאמרם ז"ל "המבזבז אל יבזבז יותר מחומש" (כתובות נ, א), וזהו מונח רביעי, רצונו לומר, דאף העשיר לא ירבה יותר מחמישית, רק ד' חלקים יהא מונח לעצמו, וחלק חמישי יבזבז.

(קהלת יצחק עה"ת, ווילנא תר"ס, ובקיצור בס' קול דודי, לר' יחושע הלוי ביינושביץ מקובנה, ורשא תרס"א - אחרי מותו)

**ל.לד. קח לך סמים נטף ושחלת וחלכנה סמים ולכנה זכה בד בכד יהיה.**

איתא בגמרא "כל זמן שבית המקדש קיים מזבח מכפר על ישראל, ועכשיו שלחנו של אדם מכפר עליו" (ברכות נה, א, מנחות ז, א).

נראה על דרך רמז, דחנה מכל אחד עשר סממני הקטורת נתפרשו במקרא רק ארבעה, וחשאר למדים מדרשה. וחנה הארבעה המפורשים במקרא הם שחלת לבונה חלבנה נטף, וסימנם שלחן, לרמז על שלחנו של אדם שמכפר.